

Vraag nr. 59
van 4 november 1996
van de heer MARC OLIVIER

Gehandicapten – Werkgelegenheidsbegeleiding

Een aanvraag om bijstand tot sociale integratie voor gehandicapten wordt eerst aan de provinciale evaluatiecommissie voorgelegd. Op grond van het individueel integratieprotocol, door deze commissie opgesteld, beslist het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap over de tewerkstellingsmogelijkheden.

Heel vaak beslist het Vlaams Fonds dat "wegens nog voldoende tewerkstellingsmogelijkheden op de gewone arbeidsmarkt" de betrokken persoon (met een handicap) niet in aanmerking komt voor tewerkstelling in een beschutte werkplaats. In een tijd van grote werkloosheid is dit natuurlijk een vals probleem.

Het Vlaams Fonds ondersteunt dan de tewerkstelling van deze personen met handicap door een tegemoetkoming aan de werkgevers uit de privé-sector. Deze tegemoetkoming bestaat uit een bijdrage in het loon en de sociale lasten (toepassing CAO nr. 26) of uit terugbetaling van meerkosten van een aanpassing van de arbeidspost aan de werkgever.

Veel werkgevers vinden de bijdrage via CAO nr. 26 te gering om de keuze te laten vallen op een werknemer aangewezen door de provinciale evaluatiecommissies. Het steeds terugkerend negatieve antwoord op sollicitaties is voor deze personen bijzonder frustrerend.

1. Hoeveel personen ingeschreven bij het Vlaams Fonds werden de laatste vijf jaar door de provinciale evaluatiecommissie verwezen naar de CAO nr. 26 ?
2. Wat is de opdeling per provincie ?

3. In hoeveel gevallen ging het daarbij om een tegemoetkoming in het loon en de sociale lasten (toepassing CAO nr. 26) of om een terugbetaling van meerkosten van een aanpassing van de arbeidspost ?
4. Is de minister van oordeel dat de hier vermelde stimuli voldoende krachtig zijn om personen met een lichte sociale of fysieke handicap nog enige kansen te bieden op de gewone arbeidsmarkt, gezien ook het fenomeen van "verdringing" op die arbeidsmarkt ?
5. Wat heeft de minister reeds gedaan om de frustraties van deze speciale categorie werkzoekenden weg te werken ?
6. Onderkent de minister het feit dat hier een nieuw welzijnsprobleem rijst ten aanzien van een steeds groeiende groep mensen met een lichte fysieke of sociale handicap die onvoldoende "arbeidsongeschikt" worden geacht voor tewerkstelling in beschutte werkplaatsen, en onvoldoende "arbeidsgeschikt" voor tewerkstelling op de gewone arbeidsmarkt ?

Antwoord

1, 2 en 3 . Het Vlaams Fonds stelde mij volgende gegevens ter beschikking inzake het aantal ingediende zorgvragen CAO 26 en aanpassing arbeidspost, de gunstige beslissing CAO 26 en aanpassing arbeidspost en de opdeling per provincie.

Deze gegevens hebben betrekking op de periode van 1 april 1994 tot 31 oktober 1996. Vóór deze periode werden de betekende beslissingen globaal weergegeven als "beroepsopleidingen en tewerkstelling". De detaillering per zorgvraag werd pas mogelijk van 1 april 1994 ingevolge de informatisering binnen het Vlaams Fonds.

Antwerpen				Brabant			Limburg			Oost-Vlaanderen			West-Vlaanderen			
Periode	Z**	G**	O**	Z	G	O	Z	G	O	Z	G	O	Z	G	O	
CAO 26	1*	343	168	48	156	76	21	205	106	28	302	136	45	422	71	15
	2*	535	505	57	214	190	36	335	208	87	361	262	112	406	450	170
	3*	472	450	57	227	177	43	289	155	77	307	169	52	349	271	77
Arbeids- post	1*	23	12	1	28	14		19	10	1	47	21	5	62	11	4
	2*	39	35	10	30	33	4	31	23	4	39	37	9	72	72	22
	3*	37	32	1	25	20	2	24	19	5	27	20	2	43	53	7

* 1 : 01/04/1994 tot 31/12/1994
2 : 01/01/1995 tot 31/12/1995
3 : 01/01/1996 tot 31/10/1996

** Z : ingediende zorgvragen
G : gunstig beoordeeld
O : ongunstig beoordeeld

4. Het huidige aanbod inzake opleiding en tewerkstelling omvat momenteel volgende mogelijkheden.

- Advies door centra of diensten voor gespecialiseerde voorlichting bij beroepskeuze.
- Begeleiding door Centra voor Beroepsopleiding of Omscholing van Personen met een Handicap. Eind 1995 waren er 254 personen met een handicap in opleiding in een centrum.
- Bedrijfsopleidingen waarbij de werkgever de verantwoordelijkheid draagt voor de opleiding en het Vlaams Fonds instaat voor loon- en verplaatsingskosten. Eind 1995 volgden 74 personen een bedrijfsopleiding.
- Tussenkost in loon in uitvoering van CAO 26.
In uitvoering van deze CAO betaalt het Vlaams Fonds aan private werkgevers die personen met een handicap tewerkstellen een gedeelte van loon en sociale lasten terug in verhouding tot en ter compensatie van het verminderde rendement ten gevolge van hun beperkingen.
Het percentage van tussenkost door het Vlaams Fonds bedraagt maximaal 50 % in loon en sociale lasten. Eind 1995 waren er 2.408 overeenkomsten lopende.
- Aanpassing arbeidspost.
- Tegemoetkoming in de kosten van arbeidsgereedschap en -kleding.

- Tewerkstelling bij de overheid.
- Tewerkstelling in beschutte werkplaatsen : in totaal zijn er per 1 december 1996 69 erkende beschutte werkplaatsen waarvoor het Vlaams Fonds ongeveer 11.500 arbeidsplaatsen (in voltijdse equivalenten) subsidieert.

De personen met een handicap behoren tot de risicogroepen inzake werkgelegenheid wegens hun verhoogde kans op uitstoting uit of ongeschiktheid op de arbeidsmarkt. De algemene werkgelegenheidssituatie bepaalt in sterke mate de arbeidssituatie van deze personen. We stellen vast dat bij economische recessie die risicogroepen het zwaarst worden getroffen. De meeste gehandicapten waarvoor het Fonds tussenkomt inzake opleiding en tewerkstelling zijn bovendien laaggekwalificeerd en dus dubbel kwetsbaar.

Het Vlaams Fonds zal dan ook maatregelen blijven nemen om het huidige tewerkstellingsniveau van personen met een handicap te laten stijgen of minstens te handhaven.

Volgende opties liggen nu voor.

- Het ontwikkelen van een individueel arbeidstrajectopvolgsysteem (ATB) : het permanent opvolgen van het arbeidstraject van de gehandicapte om optimale tewerkstelling te kunnen verwezenlijken.
- Centra voor beroepsoriëntering en -opleiding via netwerken laten participeren aan en aansluiten bij het aldus ontwikkelde cliëntvolgsysteem.

- De Centra voor Beroepsopleiding sensibiliseren door het bestaande opleidingsaanbod om te buigen tot "on-the-job-training" en door kansen op werk te creëren volgens de capaciteiten van de persoon. Dit zou moeten resulteren in beter afgestemde opleidingen voor meer personen met een handicap met meer kans op effectieve tewerkstelling.

5. Een kwaliteitsvolle opleiding op maat van het individu is de belangrijkste troef voor werkzoekende gehandicapten. Door opleidingen meer arbeidsgericht te organiseren en maximaal te enten op de werkvloer zelf verhoogt men de kansen op tewerkstelling na de opleiding. Maar ook na de opleiding is een verdere opvolging voor veel personen noodzakelijk. Daarom besliste de Vlaamse regering op 19 september 1996, bij wijze van experiment, een methodiek in te voeren van de arbeidstrajectbegeleiding voor personen met een handicap. Momenteel gaat het Vlaams Fonds over tot erkenning van de regionale ATB-diensten en het experiment gaat definitief van start op 1 januari 1997.

Door het opzetten van deze diensten wordt er werk gemaakt van een grotere samenwerking tussen de reguliere diensten (bijvoorbeeld de subregionale tewerkstellingscomités) en de specifieke categoriale diensten (bijvoorbeeld de gespecialiseerde beroepsopleidingscentra). Dit principe van "inclusief tewerkstellingsbeleid" veronderstelt een functioneel samenwerkingsakkoord tussen het Vlaams Fonds en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding, een akkoord dat zo goed als afgesloten is en dat nu nog een verdere concretisering behoeft.

Wat verder noodzakelijk blijft, is een doorgevoerde sensibilisering van werkgevers (zowel openbaar als privé) en het optimaal inzetten van rendementscompenserende tussenkomsten. Ik heb aan het Vlaams Fonds gevraagd om extra inspanningen te doen om dit geheel aan maatregelen nog duidelijker te promoten. Maar ook op dit vlak kunnen de reguliere instanties, zoals de verbonden van ondernemingen, nog meer worden ingeschakeld.

6. In het besluit van de Vlaamse regering van 6 december 1995 werd volgende toevoeging gedaan aan artikel 2 van het ministerieel besluit van 23 maart 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder het Rijksfonds voor Reclaseren van Mindervaliden een tegemoetkoming

verleent in het loon en de sociale lasten die door beschermde werkplaatsen worden gedragen :

"de personen met een handicap die krachtens een individueel integratieprotocol in aanmerking komen voor een tegemoetkoming om hun tewerkstelling onder gewone arbeidsvoorwaarden te bevorderen (CAO 26) kunnen door een beschutte werkplaats als gehandicapte werknemers worden tewerkgesteld.

Deze tewerkstelling kan maximaal voor een aaneengesloten periode van 1 jaar, tenzij de persoon met een handicap bij zijn aanwerving minstens 5 jaar werkzoekende is.

Er wordt wel een maximaal contingent van 10 % van de populatie aan gehandicapte werknemers in acht genomen".

Dit is een tussenoplossing voor de groep personen waarnaar in de vraag wordt verwezen.

Anderzijds moet men erover blijven waken dat de personen die de Vlaamse volksvertegenwoordiger omschrijft als "mensen met een lichte fysieke of sociale handicap" voldoende aanbod komen in het regulier circuit. Ik wil er overigens de aandacht op vestigen dat "personen met een sociale handicap" (hoe men dit ook omschrijft) niet als dusdanig door het Vlaams Fonds worden gedefinieerd en zeker niet automatisch tot haar doelgroep behoren.

In het kader van de arbeidstrajectbegeleiding zal het traject van de persoon met een handicap kunnen worden bijgestuurd, zodat men meer tot tewerkstelling op maat moet komen en de hierboven vermelde maatregel passend wordt aangevuld.